

Type monitoring

Schietfukenvisserij – een fuik voor meerdere weken in het voorjaar en het najaar (maart – mei en september–november, 2 × 12 weken).

Zalmsteken – een fuik specifiek voor salmoniden voor meerdere weken gedurende het jaar in de oneven jaren (volgens planning in week 1 t/m 4, week 9 t/m 14, week 21 t/m 26, week 41 t/m 46 en week 51 t/m 52, waarbij enige uitloop mogelijk is).

Doel van de monitoring

Het doel van de monitoring is het registreren van de toestand van trekvis en andere vissoorten en het uitvoeren van trendmonitoring. Bij trendmonitoring is het noodzakelijk om jaarlijks (of twee- of driejaarlijks) de activiteiten en/of vangstuigen op dezelfde wijze, op dezelfde locaties en onder vergelijkbare omstandigheden te plaatsen en te behandelen. Alleen op deze wijze kan een betrouwbare meerjarige trendmonitoring worden uitgevoerd.

De vangstgegevens worden onder andere gebruikt om de ecologische toestand en waterkwaliteit van het waterlichaam te beoordelen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water en voor het aalbeheer in het kader van de verplichtingen die voortvloeien uit het Europese Aalbeheerplan. De monitoring wordt uitgevoerd in opdracht van het ministerie van LNV en Rijkswaterstaat in het kader van de Monitoring Waterstaatkundige Toestand des Lands (MWTL) en de Wettelijke Onderzoekstaken (WOT).

Locatie

Een voorbeeldlocatie in Friesland waar monitoring plaatsvindt, is aan de IJsselmeerzijde van het Kornwerderzand.

De onderhavige aanvraag betreft echter een Flora- en faunavergunning met een looptijd van minimaal vijf jaar. Vanwege deze lange looptijd en het opdracht gestuurde karakter van het onderzoek is het niet mogelijk om alle toekomstige monitoringslocaties vooraf exact vast te leggen. Wageningen University & Research voert monitoring uit op basis van opdrachten van verschillende organisaties, waarbij locaties en handelingen per onderzoeksopdracht kunnen variëren.

Fuiken – schietfuiken en zalmsteken

De fuiken worden geplaatst voor de monitoring van (trek)vissen. Alle vangst wordt na verwerking (soortdeterminatie, aantallen en eventueel lengtemetingen) levend teruggezet in het vangstwater, tenzij aanvullend onderzoek noodzakelijk is. De fuiken worden gedurende de monitoringperiode één tot twee keer per week gecontroleerd.

Deze trendmonitoring wordt ingezet voor soorten als houting, zalm, forel en aal, waarbij de monitoring zelf geen negatieve effecten op de populaties mag hebben. Er wordt slechts een klein, maar representatief, deel van de populatie gevangen. Omdat de vangst levend wordt teruggezet, zijn de effecten op populatieniveau nihil tot verwaarloosbaar. Het ongerief voor de vissen beperkt zich tot een tijdelijke vangstperiode.

De schietfuiken worden onder normale rivieromstandigheden geplaatst op circa 3 meter (2–4 m) diepte en staan ongeveer 10 meter uit de oever. Het betreft ‘schietfuiken’: fuiken die op de bodem vissen vangen en geschikt zijn voor de riviervisserij vanwege de sterke stroming. Bij voorkeur worden de schietfuiken in de stroming geplaatst tussen kribvakken. De fuiken worden aan de oppervlakte gemarkeerd met boeien in verband met de veiligheid van onder andere de scheepvaart.

Bijvangst van duikende vogels of zoogdieren, zoals otters of bevers, zijn bij dit type fuik op deze locaties niet bekend en worden ook niet verwacht. Binnen de vismonitoring die door Wageningen University & Research wordt uitgevoerd, zijn bevers en otters nog nooit in fuiken aangetroffen. Eventuele bijvangst wordt, indien dit zich onverhoopt voordoet, direct en levend teruggezet.

De geringe kans op bijvangst hangt samen met het feit dat de fuiken relatief diep worden geplaatst en op afstand van de oever staan, en daarnaast zichtbaar zijn voor zichtjagende soorten door de relatief fijne maaswijdte (30–20–20 mm). Het plaatsen van ontsnappingsvoorzieningen (zoals een PVC-buis naar de oppervlakte) is vanwege de sterke stroming en de veiligheid van de scheepvaart niet mogelijk, omdat losrakende fuiken een risico kunnen vormen voor de scheepvaart.

De zalmsteken zijn specifieke vangtuigen met een grotere maaswijdte (120, 80 en 50 mm) voor het vangen van salmoniden (zalm en zeeforel) en worden eveneens circa 10 meter uit de oever geplaatst. Ook bij deze fuiken zijn bijvangsten van duikende vogels of zoogdieren op deze locaties niet bekend.

Het plaatsen van een stopgrid of keerwant in beide typen fuiken is niet wenselijk. Dit zou ertoe leiden dat bepaalde grotere trekvisser, die doelsoorten zijn van de monitoring, niet meer worden gevangen. Hierdoor zou de monitoring geen betrouwbare afspiegeling meer geven van de populatiestatus, niet omdat de soorten afwezig zijn, maar omdat zij niet meer worden gevangen. Daarnaast zou een dergelijke aanpassing leiden tot een trendbreuk, waardoor bestaande langjarige gegevens niet meer vergelijkbaar zijn en daarmee hun waarde verliezen.